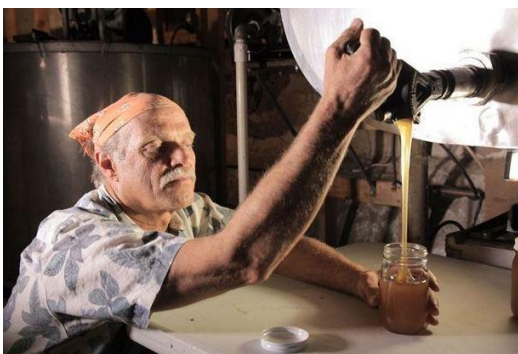

FUŠ – Film u školi vam predstavlja film
VIŠE OD MEDA

Svibanj 2014.

Pripremila Željka Ferencić, prof.

Naslov originala: More than honey

Žanr: dokumentarni

Trajanje filma: 91 minuta

Zemlja i godina proizvodnje: Švicarska/Njemačka/Austrija, 2012.

Redatelj: Markus Imhoof

Scenaristi: Markus Imhoof, Kerstin Hoppenhaus

Direktor fotografije: Jörg Jeshel

Makro kamera: Attila Boa

Montažerka: Anne Fabini

Glazba: Peter Scherer

Zvuk: Nils Kirchhoff, Dieter Meyer

Producenti: Pierre-Alain Meier, Markus Imhoof , Thomas Kufus, Helmut Grasser

Foršpan: <http://www.youtube.com/watch?v=DFu95sp8r3o>

Službene stranice: <http://www.morethanhoneyfilm.com/protagonists.html>

Uzrast: 13+

Korelacija s nastavnim predmetima: hrvatski jezik, engleski jezik, medijska kultura, biologija, etika/vjeronauk, umjetnost, politika i gospodarstvo

Kratki sadržaj:

Već petnaest godina cijele pčelinje zajednice misteriozno nestaju. Ne samo u Americi gdje je desetkovana gotovo polovica košnica, već i u Njemačkoj, Švicarskoj, Francuskoj, Italiji i Grčkoj. Od košnice do košnice, epidemija se širi po cijelom planetu. Uzrok katastrofi je nepoznat unatoč intenzivnim istraživanjima znanosti, što je vrlo zabrinjavajuće.

Pčela medarica, koja se pojavila na Zemlji prije 60 milijuna godina, neophodna je za ekonomiju i opstanak čovječanstva. Pčele su oprašivači čak 80% biljnih vrsta, a bez oprašivanja, većina našeg voća, povrća, pa i mesa - nikad ne bi završila na tanjuru. Stoga, budu li pčele i dalje umirale, posljedice po čovječanstvo bit će dramatične.

Trebamo li kriviti pesticide, parazite, nove viruse, stres dugog puta ili pak porast elektromagnetskih valova koji utječu na magnetske nano dijelove u pčelinjim abdomenima? Odgovore na pitanja pokušava dati redatelj Markus Imhoof, pružajući cjelovitu sliku o životu i

smrti pčela. Sa slikovitim švicarskim Alpama u pozadini, prikazuje kako su se nekada tretirale pčele, a kako pak danas izgleda masovno industrijsko pčelarstvo u Sjevernoj Americi. U svom istraživačkom pohodu vodi nas i do Kine gdje ljudska bića preuzimaju pčelin posao, pa sve do Australije gdje se eksperimentira s nježnijim križanjem divljih pčela s ciljem očuvanja genetske raznolikosti pčela.

Kao što sam naslov sugerira, filmska je radnja "više od meda". Radi se o ljudima, o njihovom odnosu prema okolišu, njihovoj pohlepi za stalnim rastom - i na kraju krajeva o čudotvornoj moći prirode koja uzvraća udarac u novom obliku. Mediji ih zloglasno nazivaju "pčele ubojice", međutim, možda baš one mogu spasiti čovječanstvo...

Nagrade i nominacije:

- German Film Award, Njemačka, 2013. - nagrada za najbolji dokumentarac
- Swiss Film Award, Švicarska, 2013. - nagrada za najbolji dokumentarac i najbolju muziku
- Swiss Zürcher Film Award, Švicarska - najbolji dokumentarac po izboru publike
- Guild of German Art House Cinemas, Njemačka, 2013. - nagrada za najbolji dokumentarac
- Palm Springs International Film Festival, SAD, 2013. - nagrada publike
- Romy Gala Festival, Austrija, 2013. - nagrada za najbolji dokumentarac i najboljeg producenta
- Austrian Film Prize, Austrija, 2013. - nagrada za najbolji dizajn zvuka
- Bavarian Film Awards, 2012. – nagrada za najbolji dokumentarac
- Pelicam International Film Festival, Rumunjska – nagrada publike
- UK Green Film Festival, Velika Britanija – nagrada publike
- Santa Barbara International Film Festival, SAD, 2013. – nagrada za najbolji dokumentarac
- Oscar, SAD – švicarski kandidat za Oscara u kategoriji najboljeg stranog filma

Recenzije:

"Čarobno lijepi film 'Više od meda', bez ikakve doze propovijedanja upozorava nas da se bolje brinemo o pčelama i cijenimo njihov nezamjenjivi rad." -*New York Post*

"Više od meda nije samo 91 minuta mrtvih pčela. Tko bi to podnio? Ne, to je sjajna, informativna i prigodno kontemplativna studija o pčelinjem svijetu i njegovoj krizi, s time da na kraju ipak nudi dovoljno kapi nade da se orosi i pokoji zumbul." - *Village Voice, Stephanie Zacharek*

"U filmu su najupečatljiviji krupni kadrovi pčela kako u svojim košnicama djeluju u simbiozi, stvarajući zajedno novu maticu. Imhoof se s pravom odlučio posvetiti pojedinostima izvanredne prirode pčelinje društvene strukture." - *Variety*

"Premda je neobjašnjivi kolaps pčelinjih kolonija problem globalnih razmjera, najpotresniji trenuci Imhoofovog filma događaju se upravo na mikroskopskoj razini." - *Time Out New York*

O redatelju:

Markus Imhoof (1941.) švicarski je scenarist te filmski, kazališni i operni redatelj. Studirao je književnost i povijest umjetnosti na Sveučilištu u Zurichu. Filmsku karijeru započeo je sredinom sedamdesetih, a svoj redateljski debi bilježi televizijskom dramom „Fluchtgefahr“ (1976.). Sljedeće godine režira još jedan televizijski uradak „Tauwetter“, a potom i jedan od njegovih najistaknutijih naslova, ratnu dramu „Das Boot ist voll“ (1980.) koja je na filmskom festivalu u Berlinu nagrađena Srebrnim medvjedom za najbolji scenarij i režiju te bila nominirana za Oscara. U svom prvom dugometražnom dokumentarcu „Više od meda“ (2012.), Imhoof se pozabavio problemom globalnog izumiranja pčela. Kao u nekim njegovim ranijim radovima i ovaj film za Imhoofa ima posebno značenje, budući da mu je djed bio pčelar. Isto tako, na filmu je radio zajedno s kćerkom i zetom, objema doktorima znanosti biologije, istraživačima i strastvenim pčelarima.

„Imao sam namjeru kroz slike nabijene osjetilnošću gledatelju omogućiti razumijevanje drame koja se odvija, te preko vrlo stvarne priče o majušnim pčelama istaknuti mnogo širi kontekst: pritisak koji nastaje neprekidnim rastom globalne ekonomije na dnu čije se piramide, ne zaboravimo, nalaze kukci. To je glavni razlog zašto sam se toliko trudio učiniti pčele vidljivima i dati priliku gledatelju da ih bolje upozna... Pčela je postala radnik na traci. Možda zvuči pretenciozno, no rekao bih da je ovaj film nešto poput Chaplinovih 'Modernih vremena' s pčelama u ulozi naratora.“ - *redatelj Markus Imhoof*

FILMSKI OBLIK "VIŠE OD MEDA"

Kako se snimao film?

Redatelj je radio na filmu punih pet godina. Snimalo se 100 dana u razdoblju od dvije godine, što je puno za dokumentarac. No, to je bilo zbog toga što se određeni pčelinji procesi događaju samo u određenim momentima. Primjerice, bademi cvatu oko 15. veljače, dok je proljeće u cjelini najvažniji period za pčele, jer tada puno stvari ovulira. Filmska je ekipa tako morala biti prisutna na točnome mjestu u točno vrijeme, jer bi inače morali pričekati sljedeću godinu. Film se snimao na četiri kontinenta, a kako bi se pčelama dao status pravih protagonista, filmska je ekipa morala izmisliti alate "po mjeri". Zbog svega toga, film je ispio relativno skup. U njega je uloženo gotovo tri milijuna franaka.

Makro snimanje

Kako bi izbliza snimili pčele u košnici, u Beču je bio izrađen posebni "pčelinji studio" s 15 kolonija. Tamo je snimljena četvrtina filma i gotovo sve makro snimke, uključujući i pčele u kutijama koje se "kreću" kamionima diljem SAD-a. Korištene su vrlo sofisticirane endoskopske mikro leće koje se obično koriste za medicinske operacije. Time je dan dubinski pogled unutar košnica, što je bilo vrlo važno, budući da se u filmu nije htjelo prikazati samo ljude koje rade s pčelama. Gledatelji su tako mogli vidjeti mnoge pojedinosti i ključne događaje u životu pčela poput oslobađanja peludi, rođenja matice ili njihovog plesa.

Snimalo se 70 sličica u sekundi, što je zapravo tri puta sporije od normalne brzine samih pčela. Jedino su tako mogle izgledati prirodno, jer bi inače cijeli ekran vrvio od brzih pokreta malih nogu, krilašca i jezika. Valja reći i da je makro-tim tijekom snimanja morao imati puno strpljenja, budući da se pčelama ne mogu davati naredbe. One nisu pročitale scenarij. Uz to, jezik pčela je miris, pa ih se moralo zavoditi mirisom. Na setu je posebno bio zauzet "šaptač pčelama" koji se brinuo o njima, te uz to informirao ekipu u kojim se predjelima i u koje vrijeme odvijaju događaji vrijedni snimanja. Na koncu je snimljeno čak 105 sati makro materijala.

Fotografije iz zraka

Među najspektakularnije snimke dokumentarca svakako treba uključiti i fotografije iz zraka. Kako bi se promotriale pčele u letu, snimalo se iz malog helikoptera. U tim je scenama brzina snimanja bila povećana na čak 300 sličica u sekundi. Isto tako, korišteni su motorizirani

"trutovi" s pričvršćenom malom kamerom. Time je napravljen dramaturški trik – oponašanje kuta gledanja samih pčela.

O PROTAGONISTIMA FILMA:

1. Fred Jaggi

U planinama susrećemo švicarskog pčelara Freda Jaggija koji inzistira na držanju pčela u skladu s tradicijom. Uzgaja isključivo crne pčele, poznate po načičkanosti i proizvodnji više meda. Kako ne koristi pesticide, njegov je med prozirne boje, ukusan i prirodan. No, Jaggiju veliki izvor muka zadaju žute pčele koje ponekad lutaju nad njegovim mjestom i pripadaju pčelaru iz obližnje doline. Mora ih usmrtiti kako bi očuvao staru autohtonu vrstu. No, i stare lokalne pčele umiru međusobnom razmnožavanjem ili zbog zaraze, stoga pčele nemaju predaha čak ni u alpskome raju.

2. John Miller

Amerikanac John Miller drži pčele u velikim razmjerima. Ogromni strojevi između redova stabala badema tresu drveće kako bi plodovi pali. Na terenu "puhala" usisavaju bademe, a sezonski ih radnici sortiraju na transportni remen. Miller je zadovoljan žetvom. "Ova su bademova stabla oprašivale australske pčele, bademi rastu u SAD-u, a bit će poslani u Španjolsku gdje će se oguliti i baciti na žar. Potom će ih avionom prevesti u Japan gdje će se koristiti za pripremu tradicionalnog deserta. Bit će to torta napravljena na četiri kontinenta. Gigantski kolektivna izvedba." Miller je jedan od kotača mehanizma koji donosi milijarde dolara prihoda, međutim, ima dvojbe. Neograničeni rast se ne može dovijeka održavati. Sam posao ne želi smanjiti jer kako kaže "u svojoj sam DNK – kapitalistom". Svake godine kamionima šalje 15 000 kolonija diljem zemlje, ovisno o cvatu pojedinih biljaka. No, mnoge košnice ne prežive ovu turneju zbog bolesti koje nastaju u skućenom prostoru tijekom duge vožnje. Na to Miller odgovara jedinim oružjem koje ima – pesticidima.

3. Heidrun Singer

Naoružana minijaturnom žlicom, Heidrun Singer grabi mladu ličinku iz saća. "Dajemo prirodi malo gurkanja," reče Austrijanka smijući se. "Možemo prevariti pčele te ih reprogramirati poput hakera. U principu, ove su ličinke predodređene da postanu obične radilice, ali nakon što se postave u umjetnu kraljevsku ćeliju, počinju se hraniti matičnom mliječi i tako se

pretvarati u matice!". Heidrunina je obitelj u pčelarstvu tri generacije, a sad i njezina kći uči o tome. "Moja vrsta pčela proizlazi iz stoljeća rigoroznog uzgoja: one nisu agresivne i proizvode puno meda". No, za nju je proizvodnja meda sporedan posao, budući da su joj glavni izvor prihoda matice. Nakon parenja, ona ih šalje pčelarima putem FedEx-a kako bi se konačno prodale diljem svijeta.

4. Randolph Menzel

Profesor i neurobiolog Randolph Menzel većinu svog života istražuje pčele. Na Sveučilištu u Berlinu pokušava ustvrditi može li sićušan pčelinji mozak donositi odluke stoga suprotstavlja dva koncepta – individualizam naspram inteligencije roja. "Pčela ne može opstati sama po sebi. Zbog toga govorimo o 'super-organizmu'. To znači da ćemo razmotriti pčelinju koloniju kao jednu veliku životinju čiji radnici čine 'tijelo', dok su trut i matica muški i ženski spolni organi." Inače se kolonija sastoji od oko 50 000 pčela, a svaka od njih ima 950 000 živčanih stanica. Ukoliko ih povežemo, imat će na raspolaganju gotovo 500 milijardi živčanih stanica, dok ljudski mozak sadrži tek 100 milijarda!

5. Fred Terry

U Arizoni se pčelar Fred Terry pojavi ako pčele ubojice napadnu. Prihvatio je izazov - umjesto ubijanja "pčela ubojica", on uči rukovati njima. Odnosi ih doma, stavlja u zasebnu strukturu i daje im zaslađenu vodu. Pčele piju pohlepno. "To nisu normalne, domaće pčele... to su vukovi! Zato ne razbolijevaju. One su zapravo savršene pčele. Morate samo izbjegavati da ih razdražujete". Na užas mnogih susjeda i medija, Terry tako ne ubija ova stvorenja koja su otporna na većinu poznatih pčelinjih bolesti, već proizvodi njihov med.

6. Zhang Zhao Su

Na sjeveru Kine, Zhang Zao distribuira male porcije peludi koje se prodaju seljacima za 5 yuana po komadu. Budući da u mnogim mjestima pčela više nema zbog prekomjerne upotrebe pesticida, Zhang Zao se pretvorila u pčelu samu. Ručno oprašuje cvjetove uz pomoć bambusovog štapa s pričvršćenim kokošnjim čuperkom. Stotine imigrantskih radnika smješteno je u krošnjama drveća. Među njima ima puno mladih žena. Lagane su pa ne oštećuju mlade grane na drveću. Koncentrirane i učinkovite, obavljaju svoj posao, jedan

cvijet u isto vrijeme. No, vrijeme istječe, zasađena stabla jabuka su u cvatu samo četiri do pet dana.

7. Pčele

Protagonisti filma su naravno i pčele. Troše svoje živote leteći od cvijeta do cvijeta. I u zrakoplovima s jednog kontinenta na drugi. I u kamionima s bademima, šljivama i jabukama. Kako bi preživjele stres, čuvari ih hrane s antibioticima protiv infekcija, otrovima protiv parazita, šećerom protiv nedostatka hrane. Tu su i fungicidi i herbicidi. Mrtve kolonije zamjenjuju se uvozom iz Australije i nema vremena za sentimentalnost jer kupci očekuju usluge.

Zašto pčele umiru?

Izumiranje vrsta nije ništa novo i neobično. Gotovo 90% vrsta koje su ikada hodale Zemljom su izumrle. No, nestajanje pčela trebalo bi ozbiljno zabrinuti čovječanstvo jer bi to moglo dovesti do poljoprivredne katastrofe na Zemlji. Čak je i sam Einstein predvidio: „Nestanu li pčele s planete, čovječanstvo će izumrijeti za 4 godine.“. No, smrt pčela nije velika tajna. One ne umiru samo od pesticida ili antibiotika ili grinja ili razmnožavanjem ili od stresa, već je to zbroj svega. Zapravo, pčele umiru za uspjeh civilizacije, za čovjeka. No, kako će ljudi preživjeti ukoliko su resursi oskudni, a čovječanstvo prenapučeno? Dosad je neograničen rast bio ljudski moto iako su futurolozi dokazali da smo već premašili ekološke kapacitete našeg planeta za 30%.

Štete u okolišu i održivi razvoj

U nekim kineskim regijama, umiranje pčela više nije problem. Njih tamo zapravo više ni nema. I to zbog političkih mjera Mao Ce-tunga koji je naredio svojim sunarodnjacima da ubiju sve vrapce jer ljudima jedu usjeve. No, vrapci žive i od kukaca koji inače štete pčelama. Bez njih se šire zaraze, a to pak povlači upotrebu pesticida. Posljedice su fatalne. U nekim dijelovima Kine pčele su nestale. Sada se oprašivanje vrši ljudskom rukom. Snimke iz Imhoofovog dokumentarca su istodobno apsurdne i zastrašujuće. Je li to model koji će se koristiti u budućnosti? Ili će se ozbiljno krenuti s održivim razvojem, okvirom za oblikovanje politika i strategija kontinuiranog gospodarskog i socijalnog napretka, bez štete za okoliš i prirodne izvore bitne za ljudske djelatnosti u budućnosti. Naime, održivi se razvoj oslanja na

ambicioznu ideju prema kojoj razvoj ne smije ugrožavati budućnost dolazećih naraštaja trošenjem neobnovljivih izvora i dugoročnim devastiranjem i zagađivanjem okoliša. Osnovni je cilj osigurati održivo korištenje prirodnih izvora na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Pčele i priroda uzvraćaju udarac?

Populacije pčela nestaju i umiru. No, priroda je pronašla način da preživi te uzvraća natrag u novom mutiranom obliku. One se kreću u velikim rojevima. Izgledaju kao normalne pčele. No, gdje god se pojave izazivaju strah i užas. Ubijaju ljude i životinje. Do njihovih košnica ne može doći čak ni medvjed. Godine 1956. pobjegle su iz laboratorija u Južnoj Americi. Riječ je o hibridu afričkih i brazilskih pčela. U samo nekoliko godina proširile su se po cijelom američkom kontinentu i postale dominantnom vrstom. No, upravo te takozvane "pčele ubojice", kako ih mediji prozivaju, možda mogu spasiti čovječanstvo. Otporne su na sve uobičajene bolesti i parazite koje prijete "našim" pčelama. Učinkovito oprašuju svo poznato uzgajano bilje, a njihov je med oslobođen štetnih tvari. Kada su u početku pobjegle, Brazil je imao mnogo problema, međutim, danas je četvrta zemlja po veličini medarstva na svijetu. Stoga, umjesto da ih se pokuša uništiti svim sredstvima, treba im pružiti priliku.

Što se potrošači mogu učiniti za pčele?

Korištenje pesticida predstavlja jedan od glavnih problema povezanih s monokulturnim uzgojem. Naime, monokulturni poljoprivrednici trebaju ili policiju ili pesticide kako bi izbacili štetočine. Pčele su žrtve jer pesticidi ne razlikuju dobre od loših kukaca. Zbog toga se potrošači mogu zalagati za zakone o uporabi pesticida. Svijest se može povećati peticijama, pismima, projekcijama. Europska Unija je inače zabranila najopasnije pesticide. No, pesticidi koji su kažnjavani u EU, dopušteni su u SAD-u. Tamo su prisutni posvuda: u tlu, vodi, u biljkama, a samim time će se i pojesti. Zbog toga je dobro imati vlastito povrće, kako bi znali što jedemo.

Potrošači također mogu odbiti kupiti namirnice koje su proizvedene na neodrživ način, što je dosta uspješno u EU. Poljoprivrednici znaju da ako proizvedu hranu kroz metode koje potrošači vole, prodat će više artikala i dobiti bolju cijenu. Iako je održiva hrana skuplja, ona je zdravija i ima bolji okus. Na koncu konca, to je novac koji će se potrošiti za vlastito tijelo i zdravlje.

Zanimljivosti o pčelama:

Pčelu možemo nazvati pravim čudom prirode, a njenom načinu života i inteligenciji se možemo samo diviti. Dobitnik Nobelove nagrade Karl Von Frisch otkrio je da pčele posjeduju memoriju za vrijeme i prostor te da tu sposobnost koriste prilikom izgradnje nove košnice. Bitno je naglasiti i to da kod građenja košnice, proizvodnje meda ili bilo koje druge aktivnosti, pčelinja zajednica savršeno funkcionira kao jedna cjelina. Uz ljudski mozak, kolonija pčela jedna je od najsloženijih struktura na Zemlji. U nekim je sferama inteligencija roja čak superiorna u odnosu na ljudsku inteligenciju.

Pčelin sustav komunikacije vrlo je sofisticiran. Riječ je o poznatom plesu pčela. Naime, nakon što se pčela radilica vrati s polja i otkrije izvor hrane na nekoj udaljenosti od košnice, lepetom krila i posebnim plesom govori drugim pčelama u košnici kako doći do dragocjene peludi i propolisa. Inače, kada lete u mraku, pčele mogu lokalizirati točno odredište cvijeta, nektara, peludi, te mogu razlikovati oko 130 različitih mirisa.

Danas postoji oko 30 000 različitih vrsta divljih pčela na svijetu, a u Švicarskoj ih ima oko 615. No, 45% svih divljih pčela u Švicarskoj su na crvenom popisu. Hitno im je potrebna hrana, stanište i gniježđenje, jer su kao oprašivači divljih biljaka, od presudne važnosti za biološku raznolikost.

Jeste li znali da pčele iz Hrvatske proizvode najbolji med na svijetu?

U Hrvatskoj je evidentirano približno 12 tisuća pčelara koji sveukupno posjeduju više od 660 tisuća košnica i godišnje proizvedu oko 8 tisuća tona sortnog meda – i to od 15 različitih vrsta medonosnog bilja: bagrem, lipa, kadulja, uljana repica, kesten, suncokret, lavanda i dr., za koji osvajaju brojne medalje na svjetskim natjecanjima. Tako je na međunarodnom ocjenjivanju meda 2010. godine, bagremov med pčelara Ivana Kožića iz Hrvatske osvojio zlatnu medalju i proglašen svjetskim šampionom.

Inače, Hrvatski pčelarski savez kao krovna organizacija pčelara u Hrvatskoj danas ima oko 7 500 članova koji djeluju u 145 pčelarskih udruga. Ciljevi Saveza su razvoj i unapređenje pčelarstva kao gospodarske grane, objedinjavanje rada pčelarskih udruga, promocija pčelarstva u Hrvatskoj i svijetu, globalno očuvanje zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica te znanstveno-istraživački rad na području pčelarstva. Jedan od ciljeva je i edukacija pčelara i konzumenata pčelinjih proizvoda kroz znanstveno-stručno glasilo "Hrvatska pčela",

mjesečnik koji kontinuirano izlazi od 1881. godine, što ga svrstava u pet najstarijih časopisa na svijetu.

PRIJEDLOG OBRADE FILMA NA SATU:

Nakon gledanja filma, nastavnici bi trebali izdvojiti osnovne teme koje se prožimaju kroz cijeli film. To su primjerice ekologija, pčele i pčelarstvo, suživot ljudi i životinja, sloboda i odgovornost, suvremeno društvo, globalizacija, monokultura, kapitalizam, masovna proizvodnja i industrijalizacija, održivi razvoj, dokumentarni film itd. Potom, nastavnici bi trebali prilagoditi (ovisno o dobi učenika), pitanja koja nameće ovaj film. Nakon što učenici iznesu svoje prve doživljaje, u razredu bi uslijedila istraživačka rasprava kroz niz pitanja:

Gdje se sve odvija radnja filma?

Kakve veze ima redatelj s pčelarstvom?

Što ste saznali o pčelama u filmu, a da niste poznavali prije? Što znate o jeziku pčela, na koji način komuniciraju?

Koje bolesti mogu imati pčele? Zašto se širi bolest u pčela?

Koja pitanja film nameće o problemima pčelarstva?

Kako se John Miller, američki proizvođač meda bori protiv pčelinjih zaraza?

Miller opravdava industrijsku upotrebu pčela na sljedeći način: "Postoje samo dvije motivacije u životu: pohlepa i strah. Da se moj posao i životni standard smanji, ne bih bio sretan. Mi smo kapitalisti. Želimo rast. Ukupna svjetska dominacija". Uzmite u obzir taj citat i pokušajte odgovoriti je li čovjek u osnovi takav?

Kako je švicarski pčelar Fred Jaggi iz planinske regije prikazan u odnosu na velikog pčelara John Millera?

Raspravite o različitim mišljenjima pčelara. U čemu su u pravu, a u čemu nisu? Organizirajte raspravu u kojoj će jedna strana predstavljati argumente američkog pčelara Millera, dok će druga strana zauzeti suprotno stajalište (primjerice za zaštitu okoliša, Freda Terrya ili pak pčela).

Razmislite koje posljedice može imati utjecaj komercijalne trgovine velikih razmjera i proizvodnje meda na ljudsko zdravlje i okoliš. Sastavite popis i pogledajte sve međuvodnosti.

Raspravite ovu tezu: "Čak i vegetarijanska prehrana ovisi o industrijskom ratarstvu."

Znate li da vegani ne jedu med? Kako to komentirate?

Zašto su pčele izumrle u nekim dijelovima Kine i kako se sada oprašuje cvijeće? Je li rad pčela zamjenjiv?

Redatelj kaže u filmu: "Med mog djeda nije pčelin dar nama. Moj djed krade pčelama med i postavlja im jeftinu zašećerenu vodu...". Koja je temeljna kritika ljudskog djelovanja i ponašanja ovdje izražena? Postoje drugi primjeri takvog ponašanja?

U filmu ste imali prilike saznati kako u svojim 4-5 tjedana života, pčela proizvede otprilike žličicu meda. Za kilogram meda, kolonija mora tripot obletjeti oko svijeta. Da li vas je to potaklo da više cijenite trud i posao pčela?

Otkuda su izvorno došle pčele ubojice?

U filmu redatelj postavlja pitanje njihovog fenomena na sljedeći način: "Udaraju li pčele konačno natrag ili predstavljaju viteza na bijelom konju?". Raspravite citat. Što mislite mogu li pčele ubojice biti spasonosne?

Zašto su znanstvenici u Australiji postavili koloniju pčela na nenaseljen otok, daleko od kopna?

Zašto pčele umiru? Kako film na to odgovara? Koja rješenja pokazuje redatelj?

Trebamo li poljoprivredu koja nije industrijska? Jeste li zadovoljni razlozima i mogućim rješenjima? Imate li druge prijedloge?

Što je film izazvao u vama? Jeste li dobili drugačiju perspektivu o pčelama i pčelarstvu? Koji sada stav imate o pčelarstvu? Što možete učiniti kao građani da se zaustavi umiranje pčela?

Zašto je danas važno biti ekološki osviješten?

Što mislite, koja bi bila pouka ovog filma?

Koje su vam scene bile posebno fascinantne ili šokantne?

Budi li film u vama osjećaje? Biste li ga preporučili? Zašto da, zašto ne?

FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA

Mislite li da je nešto u filmu režirano (namješteno)? Mislite li da je "Više od meda" tipičan dokumentarac? Što je tipično u ovom dokumentarcu, a što vrlo neobično i upečatljivo?

Jeste li primijetili specijalne efekte u filmu?

Pojedine obavijesti u filmu dobivamo putem naratora koji uvodi u pojedine epizode i posreduje među njima. Tko u filmu igra ulogu naratora, tj. "sveznajućeg pripovjedača"? Kako

se zove glas takvog naratora? (tzv. *off*, odnosno neprizorni glas). S kojom namjerom govori? Kakvim tonom govori? Kako komentira određene sekvence i radnje? Je li pristran? Nudi li publici dovoljno prostora za formiranje vlastitog mišljenja?

U filmu se uvelike koristi tzv. kontrastna montaža kojom se "skače" s prizora na prizor i izriče suprotnost između pojedinih prizora. Redatelj na taj način uspoređuje različite životne stilove i stavove. Što točno redatelj suprotstavlja u filmu?

Koji stav film prenosi kroz snimke? Jesu li snimke pesimistične ili gaje nadu? Imaju li simboličko značenje? Kako ih tumačiti?

Kakva je glazba? Ima li ona neku ulogu u ovom filmu? Postoji li povezanost glazbe i pokreta kamere? Koju vrstu glazbe čujemo pri snimkama pčela? Koje raspoloženje bude?

Koje ste zvukove primijetili? (iz prirode, uobičajenog okoliša, što je karakteristika dokumentarnog filma)

Koje kutove snimanja redatelj koristi?

Koja vrste filmskih planova dominiraju filmom?

Kako nazivamo scenu (kadar, sekvencu) u kojoj se prelazi iz sadašnjosti u prošlost? (eng. *flashback* = retrospekcija)

Smatrate li da filmska umjetnost može promijeniti stav ili svijest gledatelja o globalnim problemima te ih potaknuti na akciju?

DODATNE AKTIVNOSTI I ZADACI

- Napiši kritiku filma.
- Napiši kratki esej "Smrt pčela – globalni problem".
- Istražite lokalno pčelarstvo. Pripremite zanimljiva pitanja za lokalnog pčelara te ga suočite s informacijama koje ste dobili u filmu (bolesti, metode liječenja, pčele ubojice, košnice kao složeni organizam, smrt pčela, proizvodnja meda i sl.). Koja su njihova iskustva i mišljenja? Razmislite na koji ćete način napraviti svoje izvješće - kao kratki film ili novinsku vijest.

IZVORI:

- http://www.restartlabel.net/o_filmu?id=151
- http://www.kinolorber.com/data/presskit/MORETHANHONEY_presskit.pdf
- http://www.kinomachtschule.at/data/morethanahoney_senator.pdf
- http://www.princefilm.ch/fileadmin/sites/www.princefilm.ch/ressources/More_than_Honey_-_Script.pdf
- <http://www.morethanahoney-derfilm.at/more-than-honey-schuldossier-de.pdf>
- <http://www.exberliner.com/culture/film/the-bee-whisperer-was-very-busy/>
- <http://www.foodsystemsnyc.org/article/interview-documentary-film-director-markus-imhoof-more-honey>
- <http://www.fondsgoetheanum.ch/en/campaigns/the-bees-and-us/more-than-honey.html>
- <http://cineuropa.org/ff.aspx?t=ffocusinterview&l=en&tid=2484&did=224811>

* Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlade, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika, nastavnica i nastavnika. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu

